

Ar darbiem un iecerēm piepildīts laiks

Vēl labāk nekā Eiropā

Kā jaunos apstākļos pēc iekļaušanās Līvānu novadā, ekonomiskās krīzes situācijā un atbilstoši finansējuma modelim «nauda seko skolēnam» klājas Rudzātu speciālajai internātpamatskolai? Šos jautājumus «Novadnieks» uzdeva skolas direktoram **Edgaram Vainodam** pagājušās nedēļas nogalē, piektdienas pēcpusdienā, kad skolas telpās valdīja klusums, jo lielākā daļa audzēkņu bija devusies uz mājām. Bez skolēnu klātbūtnes vēl jo vairāk izcēlās telpu vizuālais izskats, — modernie apdares materiāli un iekārtas mācību priekšmetu kabinetos, mājīgais, varētu pat teikt, — greznais interjers, labi koptu un kupli ziedošu telpaugu bagātīgā rota, kā arī pašu skolēnu un skolotāju roku izcilais — arī līdzekļu ekonomijas ziņā — veikums, rūpējoties par noformējumu. Daudzu iepriekšējo gadu garumā šī skola no necilas, bēdīga izskata nabadzīgas iestādes atdzimuši mācību iestādē, kas noteikti «sit pušu» daudzas Eiropas skolas. «Novadnieks» gadu gaitā regulāri informēja par celtniecību, remontiem un pārmaiņām šajā skolā, kas notika ar Latvijas Bērnu fonda, valsts, Preiļu rajona padomes, ārzemju labdarības fondu un sabiedrisko organizāciju, vietējo sponsoru atbalstu. Labākus apstākļus darbam un mācībām gandrīz vairs nevar vēlēties. Tēlaini runājot, skola paspēja ielekt nevis aizejoša vilciena pēdējā, bet — luksu vagonā.

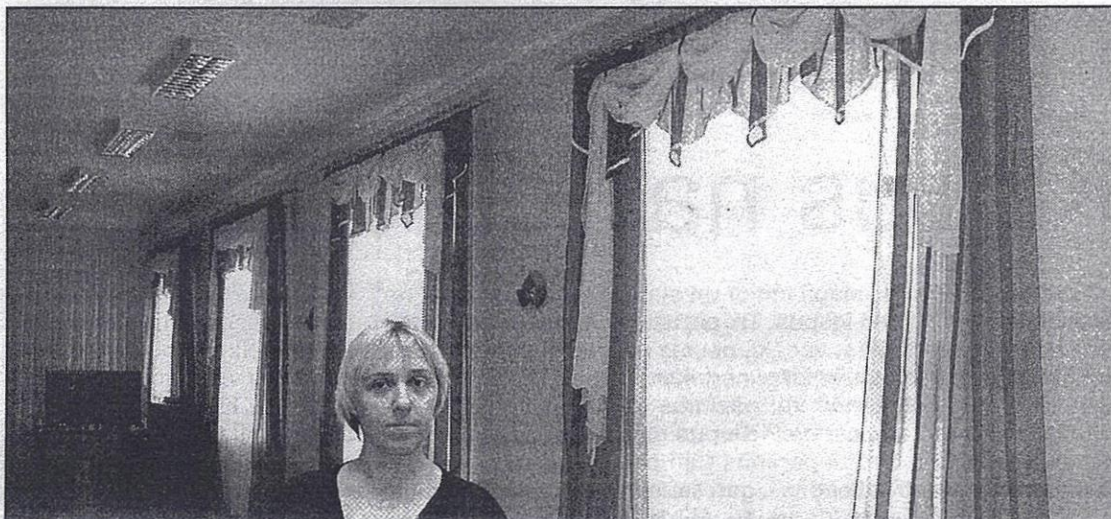
mu gan piedzīvoja katrs.

Jau kopš gada sākuma dzīvojam taupīgi, tāpēc pašreizējo laika posmu pārdzīvojam salīdzinoši diezgan labi. Par nākamo gadu gan grūti prognozēt. Kaut arī tiek solīts pedagogu algas palielināt, taču, tāpat kā visām skolām, sāpīgs jautājums ir bērnu skaits. Cik būs audzēkņu, tik arī naudas, skaidroja iestādes vadītājs, stāstot, ka šo mācību gadu skolā uzsāka 85 bērni. Tāpat kā līdz šim skolā vairāk mācās Preiļu rajona novadu bērni, pārstāvēti gandrīz vai visi pagasti. Šogad darbojas arī skolas grupa Preiļos, bet tās tālāka pastāvēšana būs atkarīga no bērnu skaita. Izmaksu ziņā tās uzturēšana nesānākot dārgāk kā skolā, jo Preiļu grupas bērni nevis dzīvo internātā, bet vakaros atgriežas mājup. Direktors prognozē, ka attiecībā uz speciālajām skolām valsts mērogā paredzamas izmaiņas. Nesen skolu apmeklējusi Izglītības un zinātnes ministrijas komisija, kas iepazīsinusi situāciju visās speciālajās skolās.

Uz jautājumu, kā strādā pie skolas atsevišķā ēkā iekārtotais rehabilitācijas centrs, kas aprīkots ar modernām iekārtām bērnu veselības uzlabošanai, direktors ar nožēlu atbildēja, ka, sākot ar 1. septembri, pārtrauktas atsevišķas darbības: nenotiek masāžas, fizikālās medicīnas procedūras. Tas noticis gan pastiprinātā taupības režīma dēļ, gan arī tāpēc, ka no darba priekšlaicīgā pensijā aizgāja darbiniece, ņemot vērā, ka strādājošiem pensionāriem izaudē

● Labi aprīkotajā mājturības kabinetā ar prieku darbojas Iveta Pundure (no kreisās) un Kristīne Konstantinova.

Laiks raksturīgs ar steigu

Un tomēr, — skarbs šis dižķibeles laiks ir ne vien nabagiem, bet arī bagātiem.

— Runājot par Līvānu novadu, jāatzīst, ka jaunpienācēji tajā tika uzņemti ļoti labi. Neesam ne labāki, ne sliktāki par citiem, mēs — gan skola, gan Rudzātu pagasts — nezaudējam identitāti. Cilvēki kļuvuši aktīvāki, gatavo projektus. Arī attiecībā uz mūsu skolu Līvānu pašvaldība bija iesniegusi projektu ES struktūrfondiem par infrastruktūras un aprikojuma tālāku attīstību. Šajās dienās esmu saņēmis informāciju, ka projekts ir apstiprināts, un nākamā gada janvārī sāksies projekta aktivitātes: ūdens kvalitātes uzlabošana, sakārtojot ūdens attīrīšanas sistēmu; sporta laukuma sakārtošana, uzlabojot sektorus un segumu; speciāli aprīkota mikroautobusa iegāde, jo skolā mācās daudz bērnu, kas pārvietojas ratīnkreslos, — sacīja Edgars Vaivods.

Šis laiks mums ir raksturīgs ar steigu, jo teritoriālā reforma un projekta iesniegšanas termiņi steidzināja ātrāk sakārtoties novadā. Savukārt izglītības nozarei piešķirtā finansējuma samazināšana lika veikt iekšējo pārkārtošanos, stāstīja direktors. Šajā izglītības iestādē gan pedagogu, gan arī tehnisko darbinieku atalgojumam, kā arī skolas uzturēšanai paredzētas valsts mērķdotācijas, tomēr valsts piešķirto līdzekļu apjoms šogad samazināts. Tāpat kā pārējo skolu pedagogiem par likmi noteikti 250 lati, taču, ņemot vērā specifisko darbu, paredzēta piemaksa 20 procentu apmērā. Darbu nezaudēja neviens, bet algu ievērojamu samazināju-

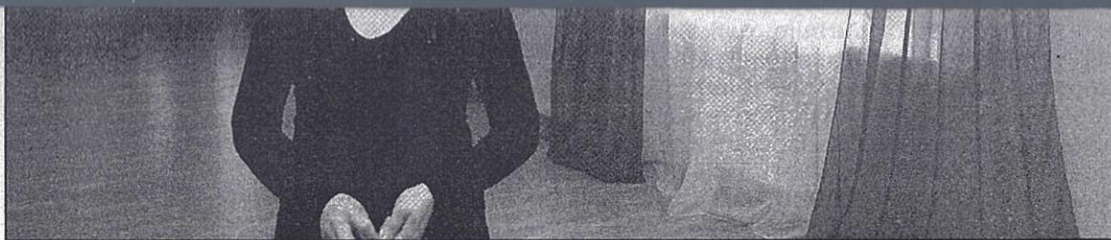
lielākā daļa no pensijas. Viņai šis darbs veicās, bija sirdslīdēt, atzina Edgars Vaivods. Rehabilitācijas centrā joprojām notiek ārstnieciskā vingrošana.

Skolas dzīve rit, kā ierasts

Tāpat kā parastajās, arī speciālajā internātpamatskolā audzēkņiem ir iespējas darboties ar datoriem, programmas gan nedaudz atšķiras. Visi esot iesaistījušies «draugiem.lv» un pie datoriem pavadot laiku tāpat kā veselie bērni.

Kā visās mācību iestādēs, arī speciālās internātpamatskolas audzēkņi gatavojas valsts gadadienai, Lāčplēša dienā piedalījās lāpu gājienā Līvānos, skolā notiek Tēvzemes nedēļa, kuras laikā iecerēta tikšanās ar zemessardzes pārstāvjiem, akcentējot to, ka tiek svinēta arī Latvijas armijas 90. gadadiena. Pagājušajā gadā skola saņēma vairākus pateicības rakstus par piedalīšanos Latvijai veltītos pasākumos, viens no tiem par līdzdalību festivālā «Saulesziņš» bērniem ar speciālām vajadzībām. Ārpusstundu darbā skola cenšas saglabāt visas līdzšinējās tradīcijas, par jaunu ieviešanu pagaidām nedomājot. Notiks speciālo skolu valsts sacensības novusā, turpinās dambretes sacensību tradīcijas, paredzēta ikgadējā futbola kausa izcīņa pavasarī. Trešo gadu pēc kārtas notiks Latgales mēroga mājturības konkurss «Es varu» 7.-9. klasēm. Tas nolikuma ziņā tiek pielīdzināts olimpiādei. Komandas prezentē savus praktiskos mājas darbus, kā arī gatavo uz vietas dažādus izstrādājumus, meitenes — no auduma, zēni — no koka.

Rudzātu speciālā internātpa-

● Rudzātu speciālās internātpamatskolas zāles logi lepojas ar tik grezniem sārtos un baltos toņos ieturētiem aizkariem, par ko var tikai apskaust. Aizkari — pašu skolas audzēkņu šūdināti arodu skolotājas, logopēdes Renātes Goldovas (attēlā) vadībā. Arī aizkaru dizains pašu izstrādāts. Rezultātā stangu iegāde un aizkari kopā nav maksājuši pat pusi no summas, ko par šūšanu vien bija pieprasījis kāds uzņēmums. Foto: A.Šņepsts

matskola realizē četras profesionālās pamatizglītības programmas. Divām jaunākajām no tām — šuvēja palīgs, būvstrādnieks — vēl jāiziet akreditācija, bet pavāra palīga un galdnieka palīga programmas jau akreditētas. Pavasarī šajās programmās būs pirmais izlaidums.

Speciālā internātpamatskola apsver ieceres turpmāk arodu mācīt ne tikai savas skolas 9. klašu beidzējiem, bet arī vispārējo pamatskolu absolventiem. Pie tā vēl jāpiestrādā, teica direktors.

Skola piedalās dažādos projektos. Piemēram bibliotēkas sagatavotā projekta rezultātā čaklākie lasītāji decembrī bez maksas varēs divreiz apmeklēt teātra izrādes Rīgā. Savukārt cita projekta rezultātā skolas bibliotēka ieguva 750 latus jaunu grāmatu un plauktu iegādei. Pirkums jau nogādāts uz skolu — bagāti ilustrētas enciklopēdijas un citas vērtīgas grāmatas. Joprojām turpinās sadarbība ar Latvijas Bērnu fondu, ar labdarības organizatoriem — Velku biedrību, veiksmīgi kontakti izveidojušies ar sabiedrisko centru «Rudzāti». Viena no tuvākajām iecerēm saistās ar skolas svinību zāles paplašināšanu.

Laiks ir mūsu, valsts ir mūsu,

un kas gan cits atliek kā — darīt, dzīvot uz priekšu, kaut arī dzīvošana vairs nebūs tāda kā iepriekš, bet savādāka. Bet kāpēc lai tā būtu sliktāka? — direktora balsi skan optimisms un apņēmība.

Pēc pieredzes uz Rudzātu mājturības kabinetu

Modernajā skolas mājturības kabinetā meitenes var iemācīties rīkoties ar dažādu veidu, sākot no sadzīves plītim, kādas ir katrā mājā, pēc tam ar profesionālajām un beidzot ar sensoru plītim. Daudzas no mēbelēm kabinetā ir pirktas, bet daudz arī tādu, ko skolas darbnīcā gatavojuši zēni, piemēram, skapīšus iebūvētajām plīts virsmām un cepeškrāsnij. Uz šo mājturības kabinetu pieredzes braucienos ierodas citu skolu mājturības pedagogi. Viena skolotāja — Natālija Vārpsaliete — māca teorētiskos priekšmetus: pārtikas produktu zinības, saskarsmi un visu, kas saistīts ar viesu apkalpošanu. Savukārt ēdienu gatavošanas tehnoloģiju māca skolotāja Inese Lauska. Bērniem tiek iemācīts ļoti daudz, sacīja Natālija Vārpsaliete. Bijuši gadījumi, ka uz arodklasi atnāk jauniēti, kas

pat kartupeli nemāk nomizot, bet pēc divu gadu profesionālās apmācības prot visus ar ēdiena gatavošanu un virtuvi saistītus darbus. Skolotāja skolā strādā jau 30. gadu. Viņa izvēidojusi apbrīnojami krāšņu zaļo rotu. Arī mājturības kabineta palodzes pilnas ar labi koptām puķēm, starp kurām izceļas bagātīgi ziedošas orhidejas. Ja kāda no meitenēm vēlas audzēt puķes savā istabiņā, es tās viņām dāvinu, stāstīja skolotāja. Viņa izrādīja arī šūšanas kabinetu, kurā meitenes var izmantot jaunāko modeļu šujmašīnas, savukārt viena no tām, pie kuras strādā skolotāja, aprīkota ar datorprogrammu. Šūšanas kabinets tapis projekta ceļā ar žurnāla «Burda» starpniecību. Audzēknes skolas vajadzībām darina oriģinālas un gaumīgas lietas no auduma, kas sanāk daudz lētāk, nekā pirkt veikalā. Piemēram, patlaban top apvalki mikstiem matračiem, uz kuriem vingros slimākie bērni. Drīzumā tiks šūdināti parklāji internāta gultām, aizkari skolas gaitenim. Meitenes sašuj arī dažu labu apģērba gabalu priekš sevis. Audzēknes ik gadus ar saviem darinājumiem piedalās modes skatēs Lielplatonē.

L.Rancāne